

NODOKĻU REFORMA

Reversā PVN uzvaras gājiens turpināsies

2018. gadā reversā PVN maksāšanas kārtība tiks piemērota visiem būvniecības pakalpojumiem, metālu izstrādājumu, būvmateriālu, sadzīves tehnikas un spēļu konsoļu piegādēm, mazāks būs arī PVN maksātāja reģistrācijas sliekšnis

FOTO: IRINĒS SIAULI, DENĀRIENĒS

To paredz valdība akceptētie un Saeimas atbildīgajā komisijā skatītie grozījumi pievienotās vērtības likumā. Reversā pievienotās vērtības (PVN) maksāšanas kārtība nozīmē to, ka darījumos starp ar PVN apliekamām personām pircējs pārdevējam samaksā tikai par precī vai pakalpojumu, bet PVN samaksā (parasti tikai aprēķina) valstij. PVN daļa līdz krāpniekiem tādējādi nemaz nenonāk. Savukārt parastā PVN maksāšanas kārtībā pircējs pārdevējam samaksā gan preces cenu, gan atbilstošu PVN, bet pārdevējs veic norēķinus ar valsts budžetu. Vienlaikus grozījumi likumprojektā paredz noteikt gada apgrozījuma sliekšni 40 000 eiro apmērā (pašreiz 50 000 eiro), līdz kuram atļauts iekšzemes PVN maksātājam neregistrēties Valsts iepirkumu dienesta PVN maksātāju reģistrā. Tiek piedāvāts, ka grozījumi PVN likumā stāsies spēkā 2018. gada 1. janvārī. Tāpat paredzēts PVN deklarācijas atšifrēšanas sliekšņa samazināšana no 1430 eiro uz 150 eiro, to attiecinot tikai uz darījumiem ar reģistrētiem PVN maksātājiem. «Nozares uzņēmēji jau gadiem aicina ieviest reverso PVN darījumos ar me-

tāliem un to izstrādājumiem, šķiet, ka beidzot tas arī īstenosies,» savu pozīciju pauž SIA SFM Latvia valdes priekšsēdētājs Nauris Jansons. Viņš norāda, ka ieguvēji no reversā PVN ieviešanas būtu legāli strādājošie un savus izstrādājumus eksportējošie uzņēmumi, kuriem nebūtu jācieš par citu (piegādātāju) izdarībām (grēkiem ar nodokļu nomaksu),» norāda N. Jansons. DB jau iepriekš ir rakstījis, ka neviens vien nozares uzņēmums ir cietis no tā, ka netiek atmaksāts pārmaksātais PVN, vai tam tiek likts maksāt PVN par piegādātāja nesamaksāto nodokli. Vairāku citu nozaru, kurām perspektīvā jāreķinās ar reverso PVN maksāšanas kārtību atzina, ka bez likuma grozījumiem vēl ir vajadzīgi arī citi normatīvi. Iebildumi nebija dzirdami. «Likuma grozījumi vēl nav pieņemti, un būs arī vajadzīgi attiecīgi MK noteikumi, tad arī varēsim vērtēt piedāvāto PVN reverso maksāšanas kārtību,» ar vērtējumu aicina paciesties SIA AB Metal valdes loceklis Māris Balodis. Viņš piemin, ka legālajiem nodokļu maksātājiem nekas jau būtiski nemainīsies, bet krāpniekiem gan tas beidzot sagādātu problēmas.

Māris Ķirsons

VIEDOKLIS PVN kļūs reversāks

Jānis Taukačs,
ZAB Sorainen partneris:

” PVN likuma grozījumus var raksturot diezgan īsi. Vairākas sliktas ziņas PVN krāpniekiem. Samazināsies obligātas PVN reģistrācijas sliekšnis no 50 000 uz 40 000 eiro, kā arī ieviests vietējais reversāls (apgriezta maksāšanas kārtība) PVN būvstrādājumiem, visu veidu būvniecības pakalpojumiem, spēļu konsoļiem, metālizstrādājumiem un ar to piegādi saistītiem pakalpojumiem, bet, galvenais, – sadzīves tehnikai un elektronikai. Priekšnosacījumi reversajam PVN ir, ka abas darījuma puses ir reģistrēti PVN maksātāji, darījuma apmaksu veicama ar bezskaidras naudas norēķinu. Ar atsevišķiem MK noteikumiem nodokļu reformas ietvaros plānots arī samazināt PVN deklarācijas atšifrējamo rēķinu sliekšni no 1430 uz 150 eiro, kas būtu svarīgs pret-izvairšanās no PVN nomaksas pasākums. 2015. gadā PVN deklarācijās neatsifrētais PVN (darījumi zem 1430 eiro sliekšņa) pārsniedza 2,4 miljardus eiro! Lietuvai pagājušā gadā šo sliekšni samazināja uz 0!

Būvniecībā plānots paplašināt PVN reverso maksāšanas kārtību cita starpā uz visa veida nekustamā īpašuma būvniecību un remonta pakalpojumiem, iekārtu nomas pakalpojumiem un teritorijas labiekārtošanas pakalpojumiem. Līdz šim par būvniecības pakalpojumiem likums uzskatīja tikai būvdarbu veikšanu jaunas būves būvēšanai vai esošās būves vai tās daļas atjaunošanai, vienkāršotai atjaunošanai, pārbūvei, restaurācijai, konservācijai vai nojaukšanai, kā arī būvniecības pakalpojumu līgumā ietvertu visu veidu projektēšanu.

Pēc Latvijas Datortehnoloģiju asociācijas ieteikuma reversāls PVN paplašināts arī attiecībā uz spēļu konsoļiem. Kopš 2011. gada pastāvēja reversāls PVN metāllūžņiem. Tomēr Finanšu ministrija norāda, ka joprojām tiek konstatēti krāpnieciski darījumi ar metāllūžņu tālākas apstrādes produktiem – lietiem, kā arī melno un krāsaino metālu un to sakausējumu pusfabrikātiem un izejmateriāliem.

Pēc VID sniegtās informācijas, pēdējo gadu laikā auditu rezultātā ir konstatētas PVN krāpšanās shēmas ar alumīniju, vara, misiņa, metāla lietiem, caurulēm, stiepiem, loksņēm, kā arī ar armatūru un stieņojumu. Tādēļ likumā būs deleģējums MK noteikt (PVN likuma piemērošanas noteikumos) nomenklatūras kodus plašam metālizstrādājumu klāstam, kā arī definēt ar to piegādi saistītus pakalpojumus.

Ja 2016. gadā Sorainen pētījums pierādīja PVN izkrāpšanu mobilo telefonu un datortehnikas tirdzniecībā, tad šī birņa jaunākais pētījums ir pārliecinošs FM paplašināt reversā PVN piemērošanu arī attiecībā uz sadzīves elektrotehniku. Piemēram, pēc CSP datiem vērojams (84. un 85. grupu) preču eksporta pārsniegums pār importu, pat ņemot vērā iekšzemes patēriņu; interneta veikalos mēdz pārdot preces par cenu, kas ir zemāka par attiecīgās preces pašizmaksu. Salīdzinot 25 dažādu Latvijas internetveikalu valstij samaksātos nodokļus ar kādu attiecīgajā nozarē strādājošu tirdzniecības uzņēmumu, kas netirgo preces internetā, redzams, ka internetveikalu apgrozījums kopā ir vairāk nekā 10 reizes lielāks, bet samaksātā PVN un UIN apmērs uz apgrozījuma 1 eiro ir gandrīz 80 reizes mazāks nekā attiecīgajam uzņēmumam, bet darbaspēka nodokļi – 2,5 reizes mazāki. Preču klāsts, kam piemēros vietējo reversu, būs ļoti plašs.

Fiskālā ietekme uz valsts budžeta ieņēmumiem no PVN reversā maksāšanas kārtības ieviešanas iepriekšminētajām piegādēm ir prognozēta 65 milj. eiro (PVN – 40 milj. eiro, darbaspēka nodokļi – 25 milj. eiro.) katru gadu. Tas nozīmē, ka no vismaz šādas summas esam atteikušies katru gadu līdz šim. Tas fiskālā ziņā ļaunu piemēram, atteikties no biznesa vidi traucinošā solidaritātes nodokļa.

Pēc Sorainen aprēķiniem FM piedāvātās aplēses par visu iepriekš minēto grozījumu ietekmi uz valsts budžetu ir pieticīgas, jo sadzīves elektrotehnikas jomā vien izkrāptā PVN apmērs ik gadu varētu būt vairāk nekā 70 milj. milj. eiro.

PVN izkrāpšanas apkarošanai bez jau iepriekš daudz publiski stāstītiem paņēmieniem tagad parādījies Ukrainas brīnuma modelis. Neticami, bet turienes nodokļu advokāti stāsta, ka tur PVN izkrāpšana drīz pēc tā ieviešanas samazinājās no 7 miljardiem USD uz vien – 300 milj. gadā! Ļsumā ideja ir, ka visi PVN rēķini ir to izrakstīšanas brīdī reģistrējami online (no kā Latvija spītīgi atsakās – online rēķinu un čeku reģistrācija neļauj brīvi manipulēt ar dokumentiem pēc čeku un rēķinu izdošanas) ar pieeju nodokļu administrācijai. Lai saņemtu izrakstāmā rēķina nr., pārdevējam ir jāiemaksā PVN valstij pirms rēķina izrakstīšanas. Priekšnodoklis mēneša griezumā ir atskaitāms, protams. Būtu vēl slikāk jāpēta Ukrainas sistēmas detaļas un to atbilstību ES PVN direktīvai, bet Itālijas daļiņā maksājuma (pircējs par precī vai pakalpojumu samaksā pārdevējam, bet PVN – pa tiešo valstij) piemērs rāda, ka Eiropas komisija ir šobrīd samērā pieļaidīga dažādiem alternatīviem pret-izvairšanās paņēmieniem. Ar Ukrainas vai Itālijas PVN modeļiem pārdevējam nemaz nav PVN, ko ielikt kabatā un pazust, un nav jāierobežo sistēmu uz dažām nozarēm vien, kamēr politiski Eiropā nevar izliemt par vispārējā vietējā reversa ieviešanu.

Nozares uzņēmēji jau gadiem aicina ieviest reverso PVN darījumos ar metāliem un to izstrādājumiem, šķiet, ka beidzot tas arī īstenosies,

NAURIS JANSONS,
SIA SFM LATVIA VALDES
PRIEKŠSĒDĒTĀJS